

Metsäpäivä-päiväkirja

15.8. 2 h retki lähimetsään, oma luokka

- Metsäretken säännöt (toiminta-alueen rajat, turvallisuus, mitä saa tehdä, ohjeiden kuuntelu)

- Toimintatuokioita:

1. Etsi oman jalan mittainen tikku. Arvioi, kuinka monta käpyä sen vierelle mahtuu peräkkäin. Kokeile.
2. Kerää 10 tikkua. Laita ne pituusjärjestykseen. Oliko helppoa järjestää? Tuliko jotain mietittävää? (Samanmittaiset tikut)
3. Metsätaidetta parin kanssa: Saat kehyksen. Etsi sille maasta sopiva paikka. Tehkää parin kanssa maahan luonnon materiaaleista taulu. Miettikää sille nimi. Koontina taidenäyttely, jossa kierrettiin kaikkien taide- teokset, tutustuttiin niihin ja taputettiin niille.
4. Juomatauko, vapaata oleilua rajatulla alueella.
5. Liike – tauko. Mini-djembellä rummutettaessa saat liikkua rajatulla alueella. Kun soitto taukoaa, pysähdy paikoillesi.

- Tavaroiden keruu, paluu luokkaan ja retken koonti.

22.8. 2 h retki lähimetsään oman ja pienluokan kanssa

- Metsäretken sääntöjen kertaus

- Toimintatuokioita:

1. Etsi oman kämmenesi mittainen tikku. Arvioi, kuinka monta käpyä sen vierelle mahtuu peräkkäin. Vrt. oma jalka viime kerralla.
2. Arvaa kuinka monta käpyä kädessä. Pareittain, selän takana 5 käpyä molemmilla. Käännetään selät vastakkain, otetaan jokin määrä käpyjä käteen. ”Paikoillenne – valmiit – näytä”. Käännyttään ja verrataan parin kanssa. Pisteiden saa, jos molemmilla on sama määrä käpyjä. Kuka saa eniten pisteitä? Pisteet merkitään tikuilla.
3. Tunnistetaan puita. Keksitään, kuka asuu puussa. Annetaan nimi. Liikutaan niin kuin asukas liikkuu. Valitaan kolme puuta ja kolme asukasta. Rajatulla alueella saa liikkua vapaasti. Jos sanotaan puu, mennään sen puun luo. Jos sanotaan asukas, aletaan liikkua sillä tavoin.
4. Juomatauko. Pieni vapaa hetki.
5. Tuo tutkimuslakanalle... jotain vihreää, jotain pehmeää, jotain karheaa, jotain mielenkiintoista...

- Tavaroiden keruu, paluu luokkaan ja retken koonti.

Ehdittiin tehdä 1. , 2. ja 3. osittain. 1. tehtävässä käytiin läpi kuusenkäpy ja männynkäpy ja erikokoisten käpyjen vaikutus mittaustulokseen. Asukkaat jäivät tekemättä, mutta etsittiin oikeat puut. Ukkonen lähestyi ja lyhensimme metsäretkeä. Luokassa kävimme läpi syitä tähän: ei vielä satanut, jyrähteli, alkoi tuulla, miltä pilvet näyttivät, miksi tulimme jo sisään, sade ei haittaa, mutta ukkosella ei kannata olla metsässä, jos helpos- ti pääsee suojaan. Miten metsässä suojauduttaisiin ukkoselta. Sade tuli, kun olimme olleet koululla vähän aikaa. Koululla teimme puumonisteen, johon laitoimme kontaktimuovilla kuusen- ja männynneulasen ja liimasimme oikeanlaisen lehden koivuun ja pihlajaan.

29.8. 2 h metsäretki lähimetsään oman luokan ja pienluokan kanssa

- Jokamiehen oikeudet – pantomiini: oikein vai väärin (oikein: kädet ylös – väärin: kyykkyy)

- Metsämatematiikka: Pareittain kertakäyttömukit, joissa 5 käpyä. Käännyttään ja laitetaan jokin määrä käpyjä mukiin. Verrataan ja laitetaan maahan korteilla merkintä numeroilla 0-5 ja <, > tai = .

- Tuo tutkimuslakanalle... iso ja pieni – lehti, käpy, neulanen, kivi, ... jotain vihreää / ruskeaa

- Metsävälitunti

- Pieni evästauko, opettaja antaa mallieväitä oppilaille, esim. ruisnachoja, ei karkkia tai keksiä

- Tavaroiden keruu ja koululle

Toteutettiin suunnitelman mukaan. Koska mukana oli 3 aikuista, jaettiin ryhmä 3 pienryhmään, joka kiersi tehtäväpaikoilla 1. metsämatematiikka – 2. tutkimuslakana – 3. metsävälitunti. Lopuksi oli yhteinen juomatauko ja eväshetki. Tutkimuspisteellä oli mukana pienet marjatorit keruukoreina: motivoi upeasti myös pienluokkala- isia! Numerot ja merkit olivat laminoituja, jotta niitä voi käyttää metsässä jatkossakin.

**LUOKASTA
LUONTOON**

5.9. 3 h metsäretki Kaarniaispolulle oman luokan ja pienryhmän kanssa

- Kävely luontopolun alkuun
- Käydään rasteilla 1. ja 2. ja tehdään valmiita luontopolun tehtäviä
- Eväät koululta + omia pieniä eväitä mukaan
- Tutustuminen Kaarniaispolkuun, oleminen oikeassa metsässä, eväretki

Kävelymatka oli pitkä, mutta meni upeasti. Metsän portilla (kuusiaita metsän reunassa) koputettiin, mentiin metsään kylään ja kirjoitettiin metsän vieraskirjaan tikuilla, kävyillä yms. oman nimen alkukirjain. Käytiin läpi metsäsäännöt. Nähtiin palokärjen koloja, kuultiin tarinaa tikoista ja kuoriaisista ja tutkittiin kuoriaisten käytäviä. Pienryhmille jaettiin Kaarniaispolun kartat ja tutustuttiin niihin. Paikallistettiin itsemme niille muuttaman kerran retken aikana. Lapsilla oli hienoja elämyksiä, kun yhdistivät karttamerkin ja luonnonmuodostelman. Evästauko kallioilla, jonka jälkeen kuunneltiin tarina ketusta ja myyristä. sen jälkeen oli 3 ryhmässä tehtäviä: 1. Leikki: Kiven ja puun taakse piiloon (ketu – myyrät) – 2. Metsämatematiikka: Yhteenlaskua tikuilla, myös + -merkki -> lausekkeen lukeminen 3. Metsäaarten etsiminen jaettuun pikku rasiaan. Matkan aikana tunnistettiin myös sieniä, marjoja ja sammalia. Sitten olikin jo kiire koululle.

12.9. 2 h metsäretki lähimetsään oman luokan ja pienryhmän kanssa

- Kävely metsän reunaan, jako 3 pienryhmää
- 1. ryhmä: muurahaispesän tutkiminen: koko, valtatie, koostumus, muurahaisten toiminta, luupeilla tutkitaan muurahaisia ja muurahaisten kokoisia asioita
- 2. ryhmä: Kim-leikki eri puista, marjoista ym. esineistä, joita aiemmin tutkittu luonnossa. Esineiden arvuuttelua pusseista. Puusta tehtyjä esineitä. (Puiden ja marjojen kertaus)

- 3. ryhmä: Menninkäinen luonnon materiaaleista. Keskustelua, millainen on menninkäinen, minkä kokoinen (pieni), mitä saa käyttää maataiteeseen. Kuvien ottaminen valmiista menninkäisistä.

Suunnitelma meni uusiksi, kun avustaja joutui odottamaan yhtä oppilasta, joka tuli kouluun vasta myöhemmin. Jako kahteen suurempaan ryhmään ja muurahais-tutkimus ja Kim-leikki saatiin tehtyä. Metsävälitunnilla oppilaat rakensivat majoja, tekivät tasapainoratoja puiden rungoista, tekivät itse tunnistuspusseja pienryhmissä, löydettiin linnun sulkia ja muita aarteita. Lopuksi kerättiin pussiin havuja ja kariketta muurahaiskeko-ryhmytyön elävöittämiseksi. Ryhmät toimivat, mutta odottelu-aika lisääntyi ryhmäkoon suurentuessa. Metsässä integraatio pienryhmän kanssa toimii aivan loistavasti!

19.9. Metsäretki lähimetsään oman luokan ja pienryhmän kanssa 2h

- Elollinen ja eloton – näyttely tutkimuslakanan päälle. Pohjustustyö luokassa, opittu käytäntöön metsässä.
- Metsän asukkaat – todelliset ja kuvitellut. Tehdään koti jollekin metsän asukkaalle. Tarinoita näistä asukkaista.
- Juomatauko ja metsävälitunti, jolloin voi myös leikkiä ja jatkaa kotileikkiä.

Metsässä kerrattiin, mitä on elollinen / eloton ja keksittiin esimerkkejä. Sen jälkeen oppilaat ohjattiin pareittain oman puun luo, ja annettiin oma kertakäyttölautanen, joka piti jättää oman puun luo. Sen jälkeen jokainen oppilas sai hakea 2 elotonta ja 4 elollista esinettä lähimaastosta. Tämän jälkeen tehtiin yksi pitkä jono ja kierreltiin katselemassa ”Elollinen ja eloton”-näyttelyä. Pareittain oppilaat saivat tämän jälkeen päättää yhden esineen omalta lautaselta ja pari teki kyllä/ei-kysymyksiä, jonka perusteella keksittiin, mitä toinen ajatteli. Tämän jälkeen kuunneltiin tarinoita metsän asukkaista ja lähdettiin sen jälkeen tekemään kotia valitsemalleen metsän asukkaalle. Paria poikaa piti ohjeistaa, ettei ollut aika sotaleikeille. Lopuksi oli juomatauko ja metsävälitunti. Löydettiin myös herkutatti sekä kangasrousku, joita tutkittiin tarkemmin myöhemmin luokassa.

26.9. Metsäretki lähimetsään oman luokan ja pienryhmän kanssa 2 h

Teemana karhu. Toimintaa pienryhmissä:

- Toimintatarina karhunpennuista, oikean kokoiset karhun jäljet + koko. Keskustelua.
- Mitä karhu syö – rastipolku + KIM-leikki vastauksista (tutkimuslakana)
- ”Karhu nukkuu” –laululeikki + kerrataan talviuni.
- Juomatauko + metsävälitunti
- 3 oppilaan ryhmiin: ”Vaihda puuta”-leikki. Puuta saa vaihtaa vain käsiketjuna. Pitemmälle pääsee, kun ottaa toisen ryhmän mukaan.

Toiminnassa mukana oma luokka + pienluokka ja yht. 3 aikuista. Jakauduttiin 2 ryhmään, koska yksi aikuinen tarvittiin toiseen ryhmään mukana kulkijaksi. Toisessa ryhmässä käytiin läpi tarina karhunpennuista, karhun koko ja muuta tietoutta karhuista. Toisessa ryhmässä käytiin läpi ”Mitä karhu syö?”-rastipolku”, joka päättyi Kim-leikkiin vastauksista (Silmät kiinni – mitä karhu on nyt syönyt?) Lopuksi karhu lähti talviunille, ja mietittiin sille sopiva talvehtimispaikka. Metsävälitunnin jälkeen leikimme vielä ”Karhu nukkuu” ennen koululle lähtemistä. Kahdessa ryhmässä toimiminen onnistuu, mutta kolme ryhmää on osallistavampi ja helpompi ohjata.

10.10. Metsäretki Kaarniaispolulle oman luokan kanssa 3 h

Koulussa on käsitelty syksyn ja tulevan talven merkkejä. Retkellä on tarkoitus tutkia näitä, sekä kokeilla Haltias-ta saatuja luontopolkurepun materiaaleja. Käytämme myös karttaa Kaarniaispolulla ja paikannamme itsemme siitä muutaman kerran. Yksi päätavoite on vain nauttia aidossa metsässä olemisesta.

Kävely Kaarniaispolulle ja takaisin sujui hyvin, vaikka matkaa onkin aika reippaasti 1.-luokkalaisille. Luontopolkurepun materiaaleja käytettiin joustavasti: Luuppeja käytettiin, kun tutkittiin, kuinka vihreä katoaa lehdistä. Tunnistettiin eri kasveja ja huomattiin, että puolukka kukkii, vaikka on syksy. Kaarniaispolun ”ovella” jumpattiin ”Jokamiehen oikeuksien” merkeissä (luontopolkureppumateriaaleja). Metsässä tutkittiin karttaa, ja aletaan pikkuhiljaa tunnistaa, miten polku menee. Tähän palataan jokaisella kerralla, kun ollaan

Kaarniaispolulla. Eväshetki kallion juurella oli elämys. Löysimme metsästä hassuja sieniä ja opimme ”kuusenneulasnahikkaan”, pienen valkoisen nuppineulaa muistuttavan sienen. Äidinkielen tehtävänä keksittiin, mitkä sanat olivat piilossa sekaisin menneissä sanoissa (kirjaimet eri järjestyksessä). Yksi ryhmä ehti vähän metsämatematiikkaakin. Paluumatkalla tehtiin metsän omat tuoksusekoitukset purkkeihin ja haisteltiin niitä. Samalla etsittiin jotain terävää/pehmeää, kuivaa/märkää jne. (Haltian reppumateriaalia). Löysimme myös käpytikan, käpylinnun, oravan ja metsähiiren syömiä käpyjä ja tunnistimme ne. Monet oppilaat kertoivat käyneensä Kaarniaispolulla yhdessä vanhempiensa kanssa. Hienoa!

SYYSLOMA VK 42

23.10. Metsäretki eskareiden, oman luokan ja pienluokan kanssa vanhalle mörrimetsäpaikalle

Menemme yhdessä nykyisten 1.-luokkalaisten vanhalle metsämörripaikalle, johon olemme valmistaneet Luonto-Liiton luontopolkumateriaalien mukaan 3 tehtäväpisteen radan. Jokaisella paikalla on oma vetäjä, yhdet aikuiset kulkevat ryhmien mukana. Lopuksi juodaan lämmintä mehua ja syödään eväitä ja etsitään vihjeradan mukaisesti ”aarre”, joka on keksejä metsänvihreässä kangaspussissa.

Kulkeminen valitulle paikalle sujui jo rutiinilla. Jako ryhmiin oli luonteva ja tehtäväalueet oli valmiiksi rajatut ja mietityt. Pienluokan opettaja ei päässyt mukaan, joten yksi rasti (Etsi luonnosta värejä, mukana oppilaiden tekemät väripaletit) meni nopealla perehdytyksellä avustajalle. Rasteihin meni arvioitua enemmän aikaa, joten mehujen ja syömisten jälkeen aarretta ei ehditty etsiä, koska ruokailusta ei voinut myöhästyä. Tästä oppineena päätimme, että myöhemmät yhteiset retket suunnitellaan niin, ettei takaisin ole tarkoin määrättyä paluuaikaa – esim. eväruokailu metsässä.

**LUOKASTA
LUONTOON**

29.10. Ulkona oppimis-tunti (matematiikkaa) koulun pihalla, oma luokka

Perjantaina oli koko koulun tapahtuma, joten pidimme yhdistetyn liikunta- ja matematiikkatunnin pihalla. Maahan oli piirretty lukusuoria, jossa oppilaat hyppäsivät lueteltuja laskuja, esim. $2+5=$ ____, $3+6=$ ____. Laskut tarkistettiin laskemalla sormilla. Tämän jälkeen menttiin riviin ja koulun pihalle merkittiin lukukohteet 5, 6, 7 ja 8. Opettaja sanoi laskun, ja oppilaat juoksivat oikean vastauksen luokse ja takaisin. Muodostettiin opettajan ohjeiden mukaisia ryhmiä ja tehtiin niistä sanallisen tehtävän mukaisia laskuja ja laskettiin lopputulos. Esimerkiksi ”Tekkää 2 pojan ryhmiä ja 5 tytön ryhmiä.” (Luokassa 22 oppilasta, joista 1 poissa. & poikaa ja 15 tyttöä.) ”Muodostakaa ryhmä, jossa on 1 poikaryhmä ja 1 tyttöryhmä.” ”Kuinka monta lasta on yhteensä?” ”Millä laskulla ratkaisitte tehtävän?” Lopuksi hypettiin ohjeiden mukaisella tavalla laskun lopputulos, esimerkiksi: ”Hyi yhdellä jalalla vastaus. Paljonko on $8-2$?”

Toiminnallinen matematiikka on mukavaa, mutta kaikkien oppilaiden keskittymiskyky ei riitä koko tunnin kestävään toimintaan. Parempi olisi tehdä näitä tuokioissa, joiden välissä on ihan muita leikkejä.

Olin kipeänä viikon + Metsämessuilla Koulumetsä-hanketta esittelemässä toiminnallisesti perjantaina 7.10. Tällä viikolla lapset eivät päässeet metsään.

14.10. Retki lähimetsään oman ja pienluokan kanssa. Matematiikkaa ja hahmotusta 2 h

Retken painopiste oli jälleen toiminnallisessa matematiikassa. Koulussa oli juuri käsitelty kymppiparit, joita harjoiteltiin munakenttien ja käpyjen kanssa sekä ”Kuinka monta puuttuu?”-periaatteella että ”Tee kymppiparit”-periaatteella. Toisella toimintapisteellä oli laskuja, joista puuttui yhteenlaskettavia (2kpl) ja kokeilemalla ja päättämällä piti etsiä lukuominoista oikeat. Kolmannella pisteellä oli hahmotustehtäviä kirjaimista ja tikuista. Lopuksi oli metsävälitunti.

Oli ensimmäisiä kylmiä päiviä lämpimän jakson jälkeen, ja vaikka olin laittanut viestiä ja muistuttanut lämpimistä vaatteista, osalla oli liian vähän päällä ja heitä paleli. Se vei keskittymistä ja oli kurjaa. Itse tehtävät toimivat ja kymppipareja ja hahmotusta tuli harjoiteltua mukavasti. Lämmiteläksemme teimme kymppipari-liikuntaa, eli piti hyppiä tms. aina kymppiparin verran esim. käy kyykyssä niin monta kertaa kuin on 3 kymppipari. Lopuksi mietimme ”reikälakanan” kanssa tuleeko laskusta kymppipari vai ei. Kymppiparilaskussa tennis-pallo pudotettiin pyöreästä aukosta ja muissa laskuissa nelikulmaisesta aukosta. Lapset kysyivät, onko sinulla ope taas lämmintä mehua mukana...

21.10. Kympin kauppa lähimetsässä oman luokan kanssa n. 1 h

Lähimetsään oli tehty kympin kauppa. Puiden juurella oli pakasterasioita (15 rasiaa), joissa oli eri hintaisia ostoksia 1 €-9 €. Lapset saivat 10 € leikkisetelin mukaansa ja lähtivät pareittain osoitetun rasian luokse. Sen jälkeen heidän piti etsiä toisista rasioista ostoksia, joista tulee yhteensä tasan 10 €. Tämän jälkeen sai siirtyä kassalle (ope & avustaja), jotka tarkitsivat tuloksen, ja jos se oli tasan kympin, rahastivat ostokset. Tämän jälkeen ostokset piti palauttaa pakoilleen ja hakea kauempana sijaitsevasta aarrearkusta aarrelappu (kultaharkko, timantti, rubiini, kruunu...), jolla sai kauppialta uuden kympin, jolla pääsi uudellen ostoksille. Ensiksi etsittiin ostoksia 2 kpl, sitten vähintään 3 kpl, josta tuli 10 €. Kun lapset olivat juosseet kyllikseen, heidät kerättiin riviin ja jaettiin numerolaput 0-10 (2x). Ensiksi piti etsiä toinen sama numero ja sitten mennä lukusuoramaisesti suuruusjärjestykseen riviin. Tämän jälkeen 0:t jäivät paikalleen, 1:t ottivat yhden askeleen, 2:t kaksi askelta jne. Näin havainnollistettiin lukumäärien kasvaminen. Lopuksi lasten piti etsiä kymppipari omalle numero lapulleen ja mennä sen jälkeen parijonoon, jossa siirryttiin takaisin koululle.

Lapset kyselivät, että ihanko totta vain tunniksi metsään? Eikö eväitä mukaan? Miksi? Me ei muuten päästy metsään, kun ope olit poissa! Oli kiva kuulla, että metsäpäiviä odotettiin. Kauppa sujui loistavasti, samoin kaikki muutkin toiminnot. Vähän oppilaita harmitti, kun ei ollut omaa aikaa metsässä. Heille oli jo muodostunut tietyt omat jutut, jotka jatkuivat aika saumattomasti aina metsävälitunnin alkaessa. Selvästi metsäpäivä-rutiinit ovat jo syntyneet!

28.11. Luontoliikuntaa oman luokan kanssa 1 h

Adventtikirkon takia emme päässeet metsään saakka, vaan pidimme ulkotunnin koulun vieressä lenkipolulla /pikkumetsikössä. Leikimme LuontoLiiton metsäleikeistä ”Pöllöt ja varikset” luontoteemoilla sekä ”Tuominulle” luonnon esineillä. Lopuksi jokainen oppilas kulki silmät kiinni läpi köysiradan, johon oli tehty tietty määrä solmuja. Solmujen määrä tuli ottaa selville kulkeamalla rata läpi ja laskemalla solmut.

Ulos meneminen on jo itsestään selvää oppilaille ja kaikilla on nykyään lämmin vaatetus perjantaisin. Lyhyt retki harmitti selvästi ainakin osaa oppilaita: ”Ei tää ole kunnan metsäpäivä.” Leikit sujuivat hyvin ja innostuneesti ja köysirata suoritettiin huolella. Keskustelimme, miltä tuntui kulkea silmät kiinni maastossa ja oliko helppo laskea ja muistaa kaikki solmut. Mikä oli parasta? Palautteen perusteella teemme vielä myöhemmin lisää köysiratoja.

5.12. Itsenäisyyspäiväpolku metsässä 1 h

Itsenäisyysjuhlan vuoksi olimme vain tunnin metsässä. Lähimetsään oli viety rastipolku, jossa esitel tiin kansallistunnuksia: kansalliskukka kielo, kansallispuu rauduskoivu, kansalliseläin karhu, kansalliskala ahven, kansallishyönteinen seitsenpistepirkko sekä kansalliskivi graniitti. Kuljimme polun, etsimme rastit ja keskustelimme, mitä tiesimme näistä Suomen kansallistunnuksista. Tunnukset olin etsinyt valmiiksi netistä ja etsinyt lyhyesti kaikista tietoa + kuvan.

Seuraavalla viikolla olin kipeä, joten ulkona oppimista ei ollut.

17.12. Tonttupolku metsässä, esikoulun ja oman luokan metsäretki 2 h

Tutustuimme lähimetsässä eri tonttuihin sekä erämaajoitteisiin toiminnallisesti, paistoimme nakkeja tulipohjalla ja joimme lämmintä mehua, jota lämmitimme trangioilla sekä leikimme. Tarkempi selostus ympäristökasvatustilaisuus-osiossa.